

MUHASEBE ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ AÇISINDAN ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2011-2015) *

Yrd. Doç. Dr. Nuray DEMİREL ARICI**

Doç. Dr. Rabia AKTAŞ***

Doç. Dr. Sibel KARĞIN****

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Aralık 2016; 18 (4); 919 - 943

919

ÖZ

Günümüzde belli bir disiplin alanında yazılan akademik makaleleri ya da yüksek lisans ve/veya doktora tezlerini yıl, konu, yazar sayısı, yazarların çalıştığı kurumlar gibi parametreler açısından inceleyen çalışmaların hem ulusal hem de uluslararası bilim çevrelerinde yaygınlaştığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, ülkemizde muhasebe araştırmalarının, araştırma yöntemleri açısından hangi düzeyde olduğu ve ne yöne doğru gelişim gösterdiğinin ortaya konmasıdır. Çalışmada bu amaçla 2011-2015 yılları arasında ülkemizde önde gelen beş muhasebe dergisinde yayımlanan makaleler, içerik analizi yöntemiyle yıl, dergi, kullanılan araştırma yöntemleri, veri toplama yöntemleri, analiz teknikleri, ele alınan örneklem, tercih edilen paket programlar ve dil açısından incelenmiş ve tasnif edilmiştir. Böylece muhasebe alanında çalışanlara gelecek çalışmaları için geçmiş çalışmaların genel bir değerlendirmesi sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, muhasebe araştırmaları, araştırma yöntemleri, içerik analizi

JEL Sınıflandırması: M40, M41

THE ANALYSIS OF ACCOUNTING STUDIES IN TERMS OF RESEARCH METHODS: TURKISH CASE (2011-2015)

ABSTRACT

Nowadays, studies that examine academic articles, or master and/or PhD thesis written in a certain discipline according to the parameters like publishing year, subject, number of authors, authors' institutions etc. have been getting

* Makale gönderim tarihi: 09.10.2016 kabul tarihi: 05.11.2016.

** Celal Bayar Üniversitesi, İşletme Fakültesi, nuray.demirel@cbu.edu.tr

*** Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, rabia.aktas@cbu.edu.tr

**** Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, sibel.kargin@cbu.edu.tr

improving attraction in both national and international academic environment. The aim of this study is to reveal the stage and direction of accounting researches in Turkey within the framework of research methods. In accordance with this purpose, articles published between 2011-2015 in top 5 accounting journals in Turkey are analyzed and classified by content analysis in terms of year, journal, research methods, data collection methods, analysis techniques, sample, packaged software, and language. In this way, it's tried to provide an overview of previous studies to accounting scholars for their future studies.

Keywords: Accounting, accounting researches, research methods, content analysis

JEL Classification: M40, M41

1. GİRİŞ

Günümüzde belli bir disiplin alanında yapılan akademik makaleleri, yüksek lisans ve/veya doktora tezlerini belli kriterlere göre inceleyen ve sınıflandıran çalışmaların hem ulusal hem de uluslararası literatürde arttığı gözlenmektedir. Geçmiş akademik çalışmaların incelenmesi yeni bir çalışma alanı değildir. Bununla birlikte, günümüzde bu tür çalışmalarda yaşanan artışın, belli bir alanda çalışan araştırmacıların “Neredeyiz? Nereye doğru gidiyoruz?” sorularına cevap verme ihtiyacından doğduğu söylenebilir.

Chan ve diğerleri (2013, 676)’ne göre geçmiş akademik çalışmaları analiz eden araştırmaların sonuçları; hükümetler, yöneticiler, akademisyenler, işverenler, öğrenciler ve çalışmalara finansal destek veren kurumlar için değerli bilgiler üretmektedir. Yazarlar, Birleşik Krallık’da yükseköğretim kurumlarının performansını ölçmek ve tanıtımını yapmak için düzenli olarak durum tespiti analizlerinin yapıldığını ve gelecek çalışmalar için araştırma fonlarının tahsis edilmesinde analiz sonuçlarına dayanılarak karar verildiğini belirtmektedirler. Ayrıca yıllık ya da beş yılda bir yapılan ve bütün akademik disiplinleri kapsayan bu çalışmaların disiplin odaklı olmamalarından dolayı sonuçlarının çok genel ve belli bir disiplinin temsilcileri için pek bilgi verici olmadığını ileri sürmektedirler. Bu boşluğun doldurulması için disipline dayalı durum tespiti çalışmaları yapılmalıdır.

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde muhasebe araştırmalarının araştırma yöntemleri açısından hangi düzeyde olduğu ve ne yöne doğru gelişim gösterdiğini ortaya koymak ve muhasebe alanında çalışan

akademisyenlere, lisansüstü eğitim alan muhasebe öğrencilerine ve onların çalışmalarına yön verecek olan danışmanlarına, çalışmalara finansman sağlayacak kuruluşlara geleceğe yönelik ışık tutmaktadır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde muhasebe alanındaki araştırma yöntemleri hakkındaki tartışmalara yer verilmiş olup, ikinci bölümde yerli ve yabancı literatürden örnek çalışmalar özetlenmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın amacı ve yöntemi açıklanmıştır. Dördüncü bölümde araştırmanın bulguları sunulmuştur. Son bölümde değerlendirmeler yapılmış ve sonraki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

2. MUHASEBEDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Araştırmalarda metot ve metodoloji kavramları sıklıkla karıştırılmakta ya da birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Bu iki kavram arasındaki ayrımın yapılması oldukça önemlidir. Türkçe literatürde metot yöntem, metodoloji ise yöntembilim anlamlarına gelmektedir. Smith (2003), araştırma yöntemlerini (metotlarını) araştırmanın yürütülmesinde kullanılan teknik konularla ilgiliyken, araştırma metodolojisinin araştırma yönteminin seçilmesinde kullanılan felsefe ile ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Brennan (1998)'a göre seçilen araştırma yöntemi araştırma probleminin doğasından ve araştırmacının teorik bakış açısından etkilenmektedir. Araştırma metodolojisi ise, problemlerin cevaplanmasında izlenen yaklaşımı ifade etmekte ve araştırmanın münferit bir parçasının nasıl yürütüldüğünü göstermektedir. “Araştırma metodolojisi” ve “araştırma deseni” kavramları sıklıkla birbirinin yerine kullanılmaktadır.

Muhasebe alanında yapılan çalışmalar, metodolojik açıdan temel olarak normatif muhasebe çalışmaları ve pozitif (açıklayıcı) muhasebe çalışmaları şeklinde iki gruba ayrılabilir.

Normatif muhasebe çalışmaları; normatif muhasebe teorisine dayanan çalışmalardır. Muhasebe biliminde bir olgu veya olayın araştırılması ve/veya doğrulanması aşamalarında “*ne olmalı?*” bakış açısının kullanıldığı teoriler “normatif muhasebe teorisi” olarak adlandırılmaktadır (Belkaoui 1993, 57’den aktaran Elitaş ve diğerleri 2011, 43). Normatif teori içerisinde genellikle tümdengelim yöntemi kullanılmaktadır. Normatif temelli muhasebe çalışmaları ise, hem

nitel hem de nicel araştırma tasarımları görülebilmektedir (Kurt ve Uçma 2011, 75).

Pozitif muhasebe çalışmaları; pozitif muhasebe teorisine dayanan çalışmalardır. Muhasebe biliminde bir olgu veya olayın araştırılması ve/veya doğrulanması aşamalarında “*nedir?*” bakış açısının kullanıldığı teoriler “pozitif muhasebe teorisi” olarak adlandırılmaktadır (Belkaoui 1993, 57’den aktaran Elitaş ve diğerleri 2011, 43). Pozitif teorilerde ağırlıklı olarak tümevarım yöntemi kullanılmakla birlikte, tündengelem yöntemi de sıklıkla kullanılmaktadır. Normatif temelli muhasebe çalışmalarında olduğu gibi pozitif temelli muhasebe çalışmalarında da, hem nitel hem de nicel araştırma tasarımları gözlenebilmektedir (Kurt ve Uçma 2011, 75).

Muhasebe alanındaki araştırma yöntemlerini incelemeyen önce “Muhasebe araştırması nedir?” sorusuyla başlamak uygun olabilir. Oler ve diğerleri (2009)’ne göre, muhasebe araştırmasını tanımlamanın ve kavramsallaştırmanın en basit yolu muhasebe dergilerinde yayınlanan çalışmalara bakmaktır. Yazarlar, uluslararası alanda ileri gelen 6 muhasebe dergisini incelemişler, ancak bu dergilerde “muhasebe araştırması” kavramını açık ve somut bir şekilde tanımladıklarına rastlamamışlardır. Bu durum, muhasebe araştırmasını tanımlamanın zorluğundan ileri gelmektedir. Örneğin, net karın hisse senedi fiyatları üzerindeki etkisini incelemek önceleri muhasebe araştırması olarak değerlendirilmemekteydi. Ball ve Brown’un 1968 yılında bu konuda yapmış oldukları çalışma *The Accounting Review* tarafından muhasebe çalışması olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir (Dyckman ve Zeff 1984’den aktaran Oler ve diğerleri 2009, 11). Ancak 1960’lı yılların sonlarından itibaren pozitif muhasebe teorisine dayanan ve muhasebe ile finans biliminin ortak ilgi alanını oluşturan “piyasa odaklı muhasebe araştırmaları” olarak da adlandırılan bir çalışma alanı doğmuştur. Bu çalışmalarda amaç, finansal raporlarda sunulan muhasebe bilgilerinin yatırımcılara kararlarını verirken faydalı olup olmadığının saptanmasıdır (Aktaş 2009, 27). Daha açık bir ifadeyle pozitif muhasebe teorisine dayanan çalışmalar, muhasebe bilgilerinin hisse senedi fiyatlarının oluşmasındaki rolü incelemektedir. Watts ve Zimmerman (1990), pozitif muhasebe araştırmalarının 1960’larda Ball&Brown (1968), Beaver (1968) ve diğer araştırmacıların ampirik finans metotlarını finansal muhasebeyle tanıştırmalarıyla gelişmeye başladığını ileri sürmektedirler. Williams (2014)’a göre Beaver (1981)’in “Finansal Raporlama: Bir Muhasebe Devrimi” adlı çalışması

muhasebe araştırmalarında ampirik bir devrime yol açmıştır. Beaver (1981) muhasebe epistemolojisine pozitif ekonomik yaklaşım geliştiren ve akademik muhasebeyi neoklasik ekonomilerin alt disiplinine çeviren bir muhasebe araştırma paradigmasının ana hatlarını belirlemiştir. Sonuç olarak muhasebe alanındaki bilimsel makalelerde arşive dayalı finansal araştırmalar hakim olmuştur.

Araştırma yöntemleri farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Brennan (1998), muhasebe araştırmalarını, genel olarak kalitatif ve kantitatif olarak sınıflandırmaktadır.

Kalitatif araştırma; genellikle örneklem sonuçlarının genellemeye izin vermediği çok küçük veri setleri için uygundur. Böyle bir araştırma, değişkenler arasındaki nedensellik ilişkileri hakkında tahminleme yapmak yerine bir süreci derinlemesine anlamaya imkan vermektedir.

Kantitatif araştırma ise, büyük veri setlerinin istatistiksel analizini içermektedir. Genellikle amaç, bir değişkendeki (bağımlı değişken) değişikliklere diğer değişkenlerdeki (bağımsız değişken) değişikliklerin sebep olduğu bilgisine ulaşmaktır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin bilgiler, araştırmacı tarafından doğrudan (birincil kaynaklar) ya da diğer araştırmacılar tarafından oluşturulan kaynaklardan (ikincil kaynaklar) toplanmalıdır. Böyle bir kantitatif çalışma, veri setinden elde edilen bilgilerin, veri setinin temsil kabiliyetine bağlı olarak tüm evrene genellenebilmesini sağlamaktadır.

Araştırma yöntemlerinin sınıflandırmasında yaklaşım farklılıklarından dolayı ortak bir sınıflandırma şekli bulunmamaktadır. Sosyal bilimlerde sınıflandırma problemleriyle karşılaşıldığından bazı kuruluşlar (örn, *UK Data Archive*, *The Social Science Information Gateway – SOSIG*) bu alanda çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Bu konuda en detaylı yaklaşım Rotterdam Erasmus Üniversitesi tarafından yürütülmektedir. Sosyal Araştırma Metodolojisi Kavramlar Dizini (*Thesaurus of social research methodology*) 1996'da SRM Dokümantasyon Merkezi (*Social Research Methodology Centre*) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Bir diğer çalışma, İngiltere'de bulunan Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Konseyi (*The Economic and Social Research Council*) Ulusal Araştırma Yöntemleri Merkezi (*National Centre for Research Methods-NCRM*)'nin çalışmasıdır (Beissel-Durrant 2004, 3-4). Bu

çalışmalar, araştırma metodolojisinde değişiklikler ve yeni gelişmeler oldukça revize edilmektedir.

Muhasebe araştırmalarının yabancı araştırmacılar tarafından hangi kategorilerde sınıflandırıldığı Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Muhasebe Araştırmalarının Yurtdışı Araştırmacılar Tarafından Sınıflandırılması

Yazar(lar)	Kategoriler
Brennan (1998)	Betimleyici, davranışsal, anket, mülakat, araştırma, laboratuvar çalışması, saha çalışması & vak'a analizi, muhasebe modelleri, ampirik
Smith (2003)	Deneysel, araştırma, saha çalışması, arşiv
Oler ve diğerleri (2009)	Arşiv, deneysel, saha çalışması, inceleme, teorik (analitik modelleme), araştırma, normatif
Olalere (2011)	Laboratuvar çalışması, saha çalışması, periyodik (boylamsal), kesitsel, karma stratejiler, örnek olay, etnografi, kuram oluşturma, yorumlama, biyografi

Bu çalışmada kullandığımız yöntem sınıflandırması uluslararası alanda yapılan önceki çalışmalarla tutarlıdır. Bununla birlikte çalışmada fayda-maliyet yaklaşımı çerçevesinde kategori sayısı mümkün olduğu kadar sınırlı tutulmuştur. Bunun nedeni kategori sayısının artırılmasının, hem çalışmanın gerçekleştirilmesini zaman ve emek açısından hem de sonuçların raporlanması, yorumlanması ve genel bir kaniya varılması açısından çalışmanın verimini düşüreceği düşüncesidir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Muhasebe alanında yapılan çalışmaların analiz edildiği çalışmalar hem ulusal hem de uluslararası literatürde artarak devam etmektedir. Bu bölümde, konuyla ilgili önceki çalışmalar incelenmiştir.

3.1. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Muhasebe araştırmalarının gelişimini ve mevcut durumunu ortaya koymak için yabancı literatürde değerli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların örnekleri aşağıda özetlenmiştir.

Lee (1995), Birleşik Devletler muhasebe akademisyenlerinin mesleki yapılaşmasına yönelik yaptığı çalışmasında, Birleşik Devletlerde akademik muhasebe araştırmalarının ekonomi ve finans temelli teorilerden oldukça etkilenen bir düşünce okulu tarafından şekillendirildiğini tespit etmiştir. Ayrıca bu düşünce okulunun muhasebe bilgisinin yayılmasını sağlayan kaynaklar (örn, *The Accounting Review*) üzerinde sıkı bir kontrol sağladığını, bu düşünce okulunun küçük bir grup yükseköğretim kurumunda çalışan ya da sınırlı sayıda kurumdan doktorasını alan “elit” öğretim üyelerinden oluştuğunu ifade etmiştir.

Panozzo (1997), Amerika ve Avrupa’daki muhasebe araştırmalarının durumunu ortaya koymak amacıyla, doktora eğitiminin özelliklerini araştırmıştır. Araştırma neticesinde Lee (1995)’in ifade ettiği gibi, ABD’de akademik muhasebe çevresinin elit yükseköğretim kurumlarının hakimiyetinde olduğu ve bu çevrenin ekonomi temelli araştırmalar geliştirdiği sonucuna varmıştır. Ayrıca Amerika’da bilimsel ilke ve prosedürlerin, matematiksel bilginin ve istatistiksel analizlerin yararlılığına olan inancı yansıttığı ve eğitim programlarının bu çerçevede düzenlendiğini ileri sürmüştür. Panozzo (1997)’nin bulgularına göre Avrupa’da ise muhasebe alanında gerek araştırma gerek akademik eğitim alanlarında yerel kimliklerin ön plana çıktığı ve tamamen kendi kurumsallaşmış sisteminden ziyade ulusal programlara ek farklı stratejiler kabul edilerek gelişmektedir.

Carmona ve diğerleri (1999), Avrupa’da muhasebe araştırma profilini ve *The European Accounting Review* dergisinin Avrupa temelli muhasebe araştırmalarının yayılmasındaki rolünü incelemiştir. Bu amaçla 1992-1997 yılları arasında başlıca 13 muhasebe dergisinde yayınlanan çalışmaları analiz etmişlerdir. Sonuç olarak, en saygın dergilerde yayınlanan çalışmaların büyük çoğunluğunun İngiliz yükseköğretim kuruluşlarında çalışan bilim adamları olduğu, dolayısıyla İngiliz muhasebe akademisyenlerinin Avrupa temelli muhasebe araştırmalarında ezici hakimiyetinin bulunduğu, söz konusu derginin 11 Kıta Avrupa’sı ülkesindeki akademisyenlerin görünürlüklerini sağlayan tek dergi olduğu ve Avrupa temelli muhasebe araştırmalarının yayılmasında önemli bir rol üstlendiği sonucuna varmışlardır.

Oler ve diğerleri (2009), muhasebe araştırmalarındaki trendi ortaya koymak amacıyla 1960-2007 yılları arasında en iyi 6 muhasebe

dergisinde yayınlanan çalışmaları incelemişlerdir. Bu araştırma, geçen 48 yılda muhasebe araştırmalarının mahiyetinin önemli ölçüde değiştiğini göstermektedir. Çalışmada göze çarpan en radikal değişiklik, 1960'lerde muhasebe araştırmalarında hakim olan normatif çalışmaların 1970'lerin ortalarından itibaren pozitif araştırmalara dönmüş olmasıdır. Araştırma yöntemlerindeki bu kayma, bugünkü muhasebe araştırmalarına yön vermeye devam etmektedir. Oler ve diğerleri (2009), bu durumu Watts ve Zimmerman'nın 1978 yılında yayınladıkları çalışmanın daha sonraki çalışmalar için öncül nitelikte olması ve *Journal of Accounting and Economics* dergisinin yayın hayatına başlamasıyla açıklamaktadırlar. Ayrıca inceledikleri 6 dergide yayınlanan toplam çalışma sayısının araştırma dönemi boyunca dramatik bir şekilde artmış olması, çalışmanın diğer bulguları arasındadır. Bu durum yeni dergilerin yayın hayatına başlaması ve A sınıfı dergi olarak kabul görmeleriyle yakından ilişkilidir. Yayınlanan çalışmalar konuları açısından değerlendirildiğinde finansal muhasebe çalışmalarının oldukça arttığı, yönetim muhasebesi, denetim ve vergi konularındaki çalışmaların ise göreceli olarak azaldığını saptamışlardır. İncelenen dergilerde çalışmalarda metodoloji açısından arşiv çalışmalarının hakim olduğunu ortaya koymuşlardır.

Chan ve diğerleri (2013), 1991-2010 yılları arasında en iyi 6 muhasebe dergisindeki yayın kayıtlarını kullanarak Asya-Pasifik bölgesinde muhasebe araştırmalarını inceleyen çalışmalarını aynı çalışma döneminde 20 muhasebe dergisini ekleyerek güncellemişler ve bölgedeki yükseköğretim kurumlarının muhasebe araştırma verimliliğini ortaya koymaya çalışmışlardır. Bölgedeki yükseköğretim kurumları, en iyi 6 ve 20 muhasebe dergisindeki yıllık ağırlıklı makale sayısı ve toplam içerisindeki yüzde payında artış trendi göstermiştir.

Williams (2014), 2011 yılı boyunca *Journal of Accounting Research (JAR)*, *Journal of Accounting and Economics (JAE)*, ve *The Accounting Review (TAR)*'da yayınlanan 135 çalışmanın %86'sının regresyon modelleri, %4'ünün analitik, %10'unun davranışsal deneyler ve bir çalışmanın kritik yol analizi yöntemlerini kullandıklarını olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmaların %78'inin finans, %10'unun yönetim, %8'inin denetim, %2'sinin diğer konularla ilgili olduğunu saptamıştır. Konu ayrımı yapılmaksızın bütün çalışmaların %96'sının bir çeşit lineer, istatistiksel nedensellik analizi içerdiğini tespit etmiştir.

3.2. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde, özellikle son yıllarda konuyla ilgili çok sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların çoğunlukla akademik dergilerde yayınlanan makalelerin ya da yüksek lisans ve/veya doktora tezlerinin yıl, konu, yazar sayısı, yazarların unvanı, yazarların çalıştıkları kurumlar gibi kriterler açısından incelendiği gözlenmiştir. Aşağıda bu çalışmalara örnekler verilmiştir.

Selimoğlu ve Uzay (2007), Türkiye’de 1995-2006 yılları arasında bağımsız denetim alanında yayınlanan makale ve bildirimleri incelemiştir. Bu çalışmaların genellikle meslek ahlakı, hile denetimi, iç kontrol ve iç denetim, elektronik ortamda denetim konularında yoğunlaştığı ve çalışmaların çoğunlukla derleme niteliğinde olduğu belirtilmiştir.

Utku (2009), 2004-2008 yılları arasında SSCI (Social Sciences Citation Index)’de taranan ve A grubunda yer alan üç dergide yayınlanan 522 makale üzerinde yaptığı içerik analizinde, en çok yayın yapılan konunun “kazançlar ve kazanç yönetimi”, en çok yayın yapan üniversitenin “Stanford Üniversitesi”, yazarların bağlı oldukları kurumların yer aldığı ülke açısından en çok katkıda bulunan ülkenin “ABD” olduğunu tespit etmiştir.

Çil Koçyiğit vd. (2009), 1975-2008 dönemindeki muhasebe alanında yapılan doktora tez çalışmalarının hangi konularda yoğunlaştığını belirlemek üzere yaptıkları çalışmalarında, tez konularının sırasıyla yönetim muhasebesi (%30,5), finansal muhasebe (%23,4) ve sektörel muhasebe (%23,1) alanlarında yoğunlaştığını tespit etmişlerdir. Ayrıca tezlerin üniversitelere göre dağılımında %19 ile Marmara Üniversitesi’nin ilk sırada yer aldığını belirlemiştir. Marmara Üniversitesi’ni sırasıyla %15 ile İstanbul Üniversitesi, %11 ile Anadolu Üniversitesi, %9 ile Gazi Üniversitesi izlemektedir.

Önce ve Başar (2010), Türkiye’de yayınlanmakta olan 49 adet akademik araştırma dergisinde 2000-2008 yılları arasında muhasebe alanında yayınlanmış olan makaleleri betimsel analiz tekniğiyle incelemişler, en fazla yayın yapılan konuların finansal muhasebe, maliyet ve yönetim muhasebesi, muhasebe standartları olduğunu ortaya koymuşlardır.

Dönmez ve diğerleri (2010), muhasebe eğitimi ile ilgili yayın yapan dört uluslararası dergide 2000-2008 yılları arasında yayınlanan makaleleri incelemişlerdir. Çalışmaların, müfredat ve ders içerikleri, öğretme ve öğretme teknolojileri, öğrenciler üzerine yoğunlaştığı, en çok Amerika'daki kurumlarda çalışan yazarların katkıda bulduklarını saptamışlardır.

Ersoy ve diğerleri (2011), SSCI'da yer alan dergilerde 1970-2008 tarihleri arasında bütçe konusu hakkında yayınlanan makaleleri analiz etmişlerdir. En çok kullanılan araştırma yöntemleri, sırasıyla teknik ve teori geliştirme, vaka-alan analizi, anket, ekonometri, literatür taraması-inceleme, deneysel analiz şeklindedir.

Kurt ve Uçma (2011), muhasebe alanında Türkiye'de yayınlanan iki uluslararası dergide (*Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *Muhasebe ve Denetim Bakış*) 1999-2011 arasında yayınlanan makaleleri yıl, konu, alt alan, metodoloji açısından içerik analizi yaklaşımıyla incelemişlerdir. İncelenen çalışmalar normatif temelli çalışmalar ve pozitif temelli çalışmalar şeklinde iki grupta sınıflandırmış ve ulusal muhasebe yazınında yaşanan metodolojik dönüşümü ortaya koymaya çalışmışlardır. Sonuç olarak 1999-2003 yılları arasında normatif temelli finansal muhasebe çalışmalarının hakim olduğu, 2002 yılından itibaren pozitif temelli çalışmaların sayısının arttığını tespit etmişlerdir.

Dönmez ve diğerleri (2012), 1970-2008 yılları arasında SSCI'da indekslenen dergilerde çağdaş yönetim muhasebesi tekniklerine ilişkin yayınlanan makaleleri içerik açısından incelemişlerdir. İncelenen çalışmalar, araştırma yöntemleri açısından karma, vak'a analizi, modelleme ve model geliştirme, anket, teorik, karşılaştırma, deneysel çalışma, literatür taraması ve simülasyon olmak üzere dokuz gruba ayrılmıştır. Analiz neticesinde en çok kullanılan araştırma yöntemlerinin sırasıyla karma, vak'a analizi, modelleme, anket yöntemi, teorik ve karşılaştırma yöntemi olduğu belirtilmiştir.

Alkan (2014), Türkiye'de 1984-2012 yılları arasında muhasebe alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarını tezin türü (yüksek lisans, doktora), tezlerin yıllara, üniversitelere, konularına ve tezin kapsamında yer alan sektörlere göre dağılımlarını incelemiştir.

Hotamışlı ve Erem (2014), *Muhasebe ve Finansman Dergisi*'nde 2005-2013 yılları arasında yayınlanmış makaleleri bibliyometrik atıf analizi tekniği kullanarak incelemişlerdir. En çok yayın yapılan

konuların; finansal performans, kamu ekonomisi ve finansal piyasalar olduğu, en çok yayın yapan kurumların Marmara, Trakya ve İstanbul Üniversitesi olduğu, en çok atıf yapılan kaynakların sırasıyla dergiler, diğer kaynaklar, kitaplar ve bildiriler olduğu tespit edilmiştir.

Alkan ve Özkaya (2015), SSCI’da yer alan 75 dergide 1980-2014 yılları arasında, Türkiye adresli yayınlanan muhasebe ve finans makalelerini incelemişlerdir. Çalışmada, 1980-1994 yılları arasında hiç bir yayına rastlayamamışlardır. İncelenen çalışmaların %80’inin son 6 yıl içinde yayımlandığı görülmüştür. Türkiye adresli muhasebe ve finans alanında yapılan çalışmaların özellikle iki dergide yoğunlaştığı, çalışmaların %54’ünün dört dergide toplandığı belirtilmiştir.

Şentürk ve Fındık (2015), Türkiye’de 56 farklı hakemli dergide 2006-2014 yılları arasında çevre muhasebesi alanında yayınlanan makaleleri incelemişlerdir. Makalelerin %50’sinin teorik/kavramsal çerçevede, %30’unun araştırma ve analize dayalı, %20’sinin ise, muhasebeleştirme esaslarına yönelik örneklere dayalı olduğunu tespit etmişlerdir.

Yücel ve diğerleri (2015), Türkiye’de 2007-2014 yılları arasında, muhasebe ve finansal raporlama konularında yayınlanan makale ve tezleri incelemişlerdir. Çalışmanın neticesinde standartların bütününe genel olarak inceleyen çalışmaların ağırlıkta olduğu, en çok makalenin *Mali Çözüm, Vergi Dünyası Dergisi ve Muhasebe ve Finansman Dergisi*’nde yayımlandığı, en çok tez çalışmasının ise Marmara Üniversitesi bünyesinde yazıldığını saptamışlardır.

Tosunoğlu ve Çam (2016), Türkiye’de 2000-2014 yılları arasında maliyet muhasebesi alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarını içerik analizi yöntemiyle incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, çalışmaların imalatçı firmalar üzerinde yoğunlaştığı, ikincil veri kaynaklarının tercih edildiği ve genellikle örnek olay yönteminin kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Erdoğan ve diğerleri (2016), Türkiye’de 2005-2015 yılları arasında muhasebe alanında yapılan doktora tez çalışmalarını incelemiştir. Doktora tezlerinin %44’ünde anket, %19’unda örnek olay, %15’inde arşiv, %14’ünde normatif, %7’sinde deneysel araştırma yöntemlerinin tercih edildiğini raporlamışlardır.

Muhasebe araştırmalarının yurtiçi araştırmacılar tarafından sınıflandırılmasında kullandıkları kategoriler aşağıda Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2. Muhasebe Araştırmalarının Yurtiçi Araştırmacılar Tarafından Sınıflandırılması

Yazar(lar)	Dönem	Konu	Dergi	n	Kategoriler
Ersoy vd. (2011)	1970-2008	Bütçe	SSCI’da yer alan dergiler	374	1) Teknik ve teori geliştirme, 2) Vaka-alan analizi, 3) Anket, 4) Ekonometri, 5) Literatür taraması-İnceleme, 6) Deneysel analiz
Kurt ve Uçma (2011)	1999-2011	Muhasebe	Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Muhasebe ve Denetime Bakış	612	1) Normatif temelli, 2) Pozitif temelli
Dönmez vd. (2012)	1970-2008	Çağdaş yönetim muhasebesi teknikleri	SSCI (Social Sciences Citation Index)’de indekslenen dergiler	233	1) Karma, 2) Vak’a, 3) Modelleme, 4) Anket, 5) Teorik, 6) Karşılaştırma, 7) Deneysel çalışma, 8) Literatür Taraması, 9) Simülasyon
Şentürk ve Fındık (2015)	2006-2014	Çevre Muhasebesi	56 farklı hakemli dergi	40	1) Teorik/kavramsal, 2) Araştırma/analiz 3) Muhasebeleştirme

Muhasebe Alanında Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemleri Açısından Analizi:
Türkiye Örneği (2011-2015)

Erdoğan vd. (2016)	2005- 2014	Muhasebe	doktora tezleri	196	1) Anket, 2)Örnek olay, 3)Arşiv, 4)Normatif, 5)Deneyssel
-----------------------	---------------	----------	--------------------	-----	--

4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde muhasebe araştırmalarının mevcut durumunun ve gelişiminin değerlendirilmesidir. Bu amaçla ülkemizde muhasebe alanında ileri gelen 5 muhasebe dergisinde 2011-2015 yılları arasında yayınlanan makaleler incelenmiştir. Çalışma kapsamına alınan dergiler; *Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD)*, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MÖDAV)*, *Mali Çözüm, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi (BAKIŞ)*, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi (MUVU)*'dur. Bu kapsamda toplam 692 adet makale incelenmiştir.

Çalışmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi, nitel bilgilerin analizinde popüler bir yaklaşımdır. Bu yöntem araştırmacının araştırma konusuyla ilgili bir resim ortaya koymasına yardımcı olur. Adından da anlaşılacağı üzere içerik analizinin amacı; araştırma materyalindeki nitel bilgilerin sistematik bir şekilde değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasıdır (Adams ve diğerleri 2007, 161).

Bu doğrultuda her bir derginin söz konusu yıllara ilişkin tüm sayılarında yayınlanan makaleler elektronik ortamda elde edilmiş ve Excel ortamına kodlanarak aktarılmıştır. Çalışmaların sınıflandırılmasında, her bir makalenin tamamı hızlıca gözden geçirilmiş, araştırma çalışmalarında özellikle “araştırmanın yöntemi”, “araştırmanın metodolojisi” ve “bulgular” bölümleri ayrıntılı bir şekilde incelenerek kodlanmıştır. Bütün çalışmaların %25’i tarandıktan sonra çalışmaların 5 ana kategoriye ayrılmasına karar verilmiştir. Bu sınıflandırma, önceki çalışmalarla tutarlı olmakla birlikte kategori sayısı arttırılabilir. Ancak kategori sayısının arttırılması, çalışmayı hem maliyet (zaman, emek) hem de fayda (sonuca ulaşma, yorumlama, genel kanıya varma) açısından olumsuz olarak etkileyeceği düşünülmüştür. Aşağıda bu kategoriler hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

I. İnceleme çalışmaları; bir konunun ayrıntılı bir biçimde tanımlandığı, açıklandığı ve değerlendirildiği çalışmalardır.

II. Normatif çalışmalar; mevcut veya önerilen muhasebe düzenlemeleri, mevcut uygulamalar ve yaklaşımlar dikkate alınarak muhasebe problemlerinin detaylı olarak analiz edildiği çalışmalardır. “Ne olması gerekir?” sorusuna yanıt arar.

III. Saha çalışmaları; bir muhasebe yaklaşımının ya da yönteminin gerçek bir işletmede uygulanma adımları ve sonuçlarının yer aldığı çalışmalardır.

IV. Literatür çalışmaları; belli bir konu hakkındaki klasik bilgilerin ve güncel araştırmaların incelendiği derleme çalışmalarıdır.

V. Araştırma çalışmaları; belirli teorik altyapıya dayalı ya da bu altyapıdan türetilen test edilebilir araştırma hipotezlerinin geliştirildiği, birincil ya da ikincil verilerin kullanılarak çeşitli yöntemlerle analiz edildiği, değişkenler arasında neden-sonuç ilişkisinin, ilişkisizliğin ya da ilişkinin yönünün araştırıldığı çalışmalardır. Bu çalışmada araştırma çalışmaları, veri toplama yöntemleri açısından 4 alt kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

i. İkincil veri; geçmiş dokümanlar, metinler, makaleler, kurumsal yıllık raporlar, şirket bildirimleri vb. kaynaklara dayanan ve muhasebe kalemlerinin analizinden muhasebe teorilerinin gelişiminde rol oynayan önemli yaklaşımların içerik analizine kadar geniş bir araştırma yaklaşımını kapsayan çalışmalardır (Smith 2003, 142).

ii. Anket; bütün cevaplayıcılara aynı soruların sorulduğu, çok sayıda bireyin görüşlerinin hızlı ve ekonomik bir şekilde alındığı çalışmalardır.

iii. Mülakat; genellikle belli bir konuda uzmanlaşmış az sayıdaki kişinin görüşlerinin detaylı bir şekilde alındığı çalışmalardır.

iv. Deneysel; çalışmanın kapsamındaki bireylerin deney grubu ve kontrol grubu olarak ikiye ayrıldığı ve belli bir uygulama sonucunda iki grup arasında farklılık olup olmadığının test edildiği çalışmalardır.

5. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde bulgular, “araştırma yöntemlerine ilişkin bulgular” ve “diğer bulgular” şeklinde iki başlık altında sunulmuştur.

5.1. Araştırma Yöntemlerine İlişkin Bulgular

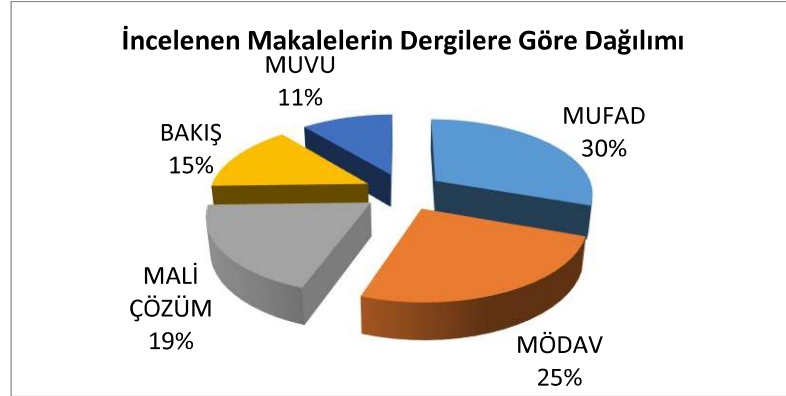
Çalışma kapsamında incelenen makalelerin dergilere ve yıllara göre dağılımı Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. İncelenen Makalelerin Dergilere ve Yıllara Göre Dağılımı

	2011	2012	2013	2014	2015	TOPLAM
MUFAD	44	42	41	39	44	210
MÖDAV	40	35	32	30	37	174
MALİ ÇÖZÜM	23	32	23	34	21	133
BAKIŞ	21	22	14	22	20	99
MUVU	16	16	17	15	12	76
TOPLAM	144	147	127	140	134	692*

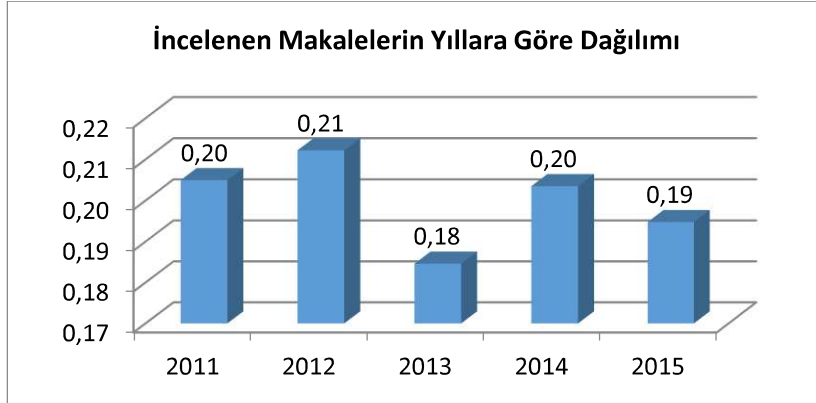
* MUFAD 2011/51, MÖDAV 2011/1 ve 2012/2 sayılarında yayınlanan makaleler, sırasıyla Norveç, Hırvat ve Arap işletmeler üzerine yabancı yazarlar tarafından yazıldığından kapsam dışı bırakılmıştır. Ayrıca MALİ ÇÖZÜM 2011/103 sayısında yer alan bir makaleye ulaşılamadığından incelenen makale sayısı nihai olarak 688 olarak gerçekleşmiştir.

İncelenen makalelerin dergilere göre yüzdesel dağılımı Grafik 1'de görülmektedir.

Grafik 1. İncelenen Makalelerin Dergilere ve Yıllara Göre Yüzdesel Dağılımı

İncelenen makalelerin %30'u MUFAD, %25'i MÖDAV, %19'u Mali Çözüm, %15'i BAKIŞ ve %11'i MUVU dergilerinde yayınlanmıştır. İncelenen makalelerin yıllara göre dağılımı ise Grafik 2'de görülebilmektedir.

Grafik 2. İncelenen Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Araştırma döneminde en çok yayının 2012 yılında en az yayının ise 2013 yılında yayınlandığı görülmüştür.

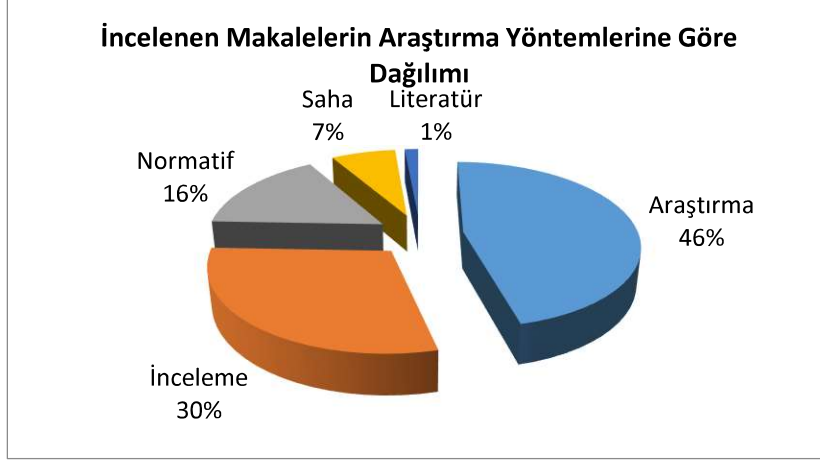
İncelenen makaleler araştırma yöntemlerine göre; araştırma, inceleme, normatif, saha ve literatür çalışmaları olarak sınıflandırılmıştır. Makalelerin araştırma yöntemlerine ve yıllara göre dağılımı Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4. İncelenen Makalelerin Araştırma Yöntemlerine ve Yıllara Göre Dağılımı

	2011	2012	2013	2014	2015	TOPLAM
Araştırma	62	64	53	60	78	317
İnceleme	51	43	40	43	26	203
Normatif	20	22	22	24	22	110
Saha	5	15	11	9	8	48
Literatür	3	2	1	4	0	10
TOPLAM	141	146	127	140	134	688

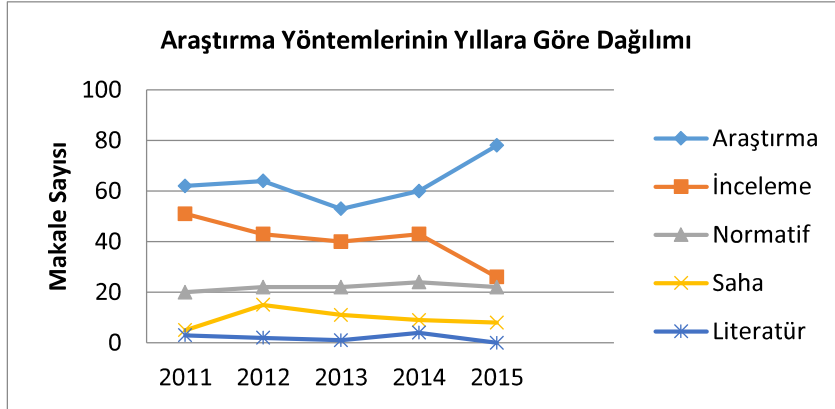
2011-2015 yıllarında yayınlanan toplam 688 adet makalenin 317'sinin araştırma, 203'ünün inceleme, 110'unun normatif, 48'inin

saha, 10'unun literatür çalışması olduğu saptanmıştır. Araştırma yöntemlerinin toplam içindeki yüzdesel payları Grafik 3'te görülmektedir.

Grafik 3. İncelenen Makalelerin Araştırma Yöntemlerine Göre Yüzdesel Dağılımı

Grafik 3'te görüleceği üzere, çalışmaların %46'sı araştırma, %30'u inceleme, %16'sı normatif, %7'si saha, %1'i literatür çalışmasıdır. Çalışmalarda tercih edilen araştırma yöntemlerinin yıllara göre dağılımı Grafik 4'te görülebilmektedir.

Grafik 4. Araştırma Yöntemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

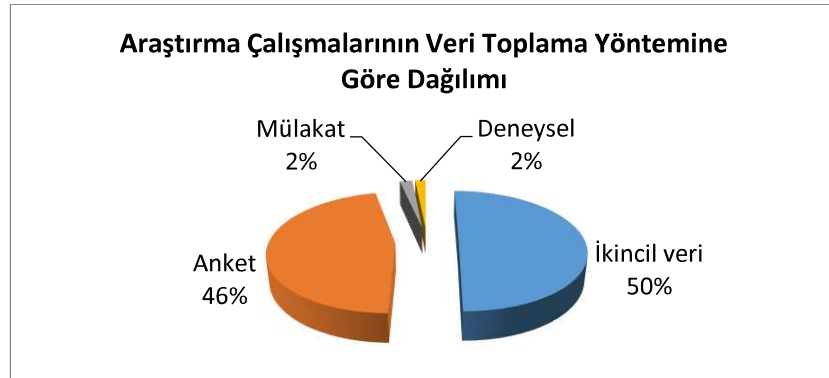
Grafik 4'te görüleceği üzere araştırma niteliğindeki çalışmaların 2013 yılında azalmasına rağmen hızlı bir yükseliş trendi gösterdiği, inceleme çalışmalarının azalış trendinde olduğu ve normatif çalışmaların ise istikrarlı bir şekilde yerini koruduğu görülmüştür. Ayrıca saha çalışmalarının azalmakta olduğu, literatür çalışmalarının ise, oldukça az sayıda olduğu gözlenmiştir.

Araştırma çalışmaları kendi içerisinde veri toplama yöntemlerine göre; ikincil veri, anket, mülakat ve deneysel olmak üzere sınıflandırılmıştır. Araştırma çalışmalarında tercih edilen veri toplama yöntemleri Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. İncelenen Araştırma Makalelerinin Veri Toplama Yöntemine Göre Dağılımı

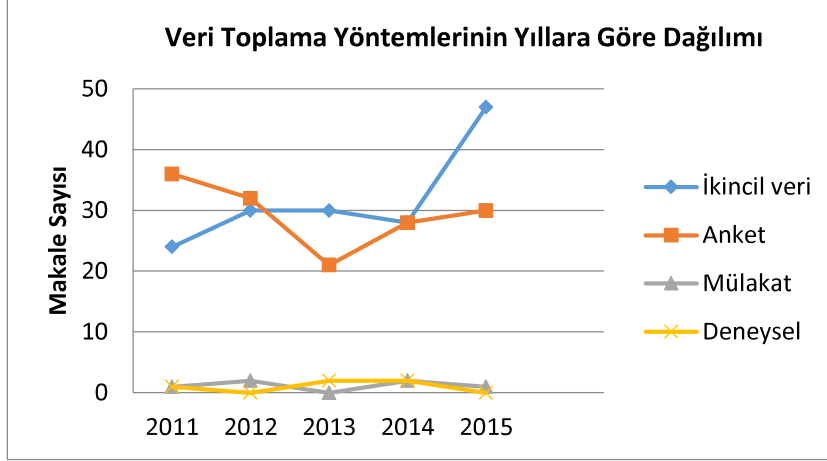
	2011	2012	2013	2014	2015	TOPLAM
İkincil veri	24	30	30	28	47	159
Anket	36	32	21	28	30	147
Mülakat	1	2	0	2	1	6
Deneysel	1	0	2	2	0	5
TOPLAM	62	64	53	60	78	317

Toplam 317 araştırma makalesinin 159'unda ikincil veriler tercih edilirken, 147'sinde anket, 6'sında mülakat ve 5'inde deneysel yöntem tercih edilmiştir. Veri toplama yöntemlerine göre araştırma çalışmalarının yüzdesel dağılımı Grafik 5'te görülmektedir.

Grafik 5. Araştırma Çalışmalarının Veri Toplama Yöntemine Göre Yüzdesel Dağılımı

Araştırma çalışmalarının %50'sinde ikincil veri, %46'sında anket yöntemi tercih edilirken, %2'sinde mülakat ve %2'sinde deneysel yöntem tercih edilmiştir. Veri toplama yöntemlerinin yıllara göre dağılımı Grafik 6'da görülebilmektedir.

Grafik 6. Veri Toplama Yöntemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 6'dan görüleceği üzere, ikincil veriler kullanılarak yapılan çalışmalar genel itibariyle artış göstermiştir. Bu çalışmaların özellikle 2015 yılında ciddi şekilde arttığı gözlenmiştir. 2011 yılından itibaren 2013'e kadar düşüş gösteren anket yöntemi ise 2014 ve 2015 yıllarında daha çok tercih edilmeye başlamıştır. Mülakat ve deneysel yöntemler ise, yok denecek kadar az sayıdadır.

5.2. Diğer Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde incelenen makalelerin dili, makalelerde kullanılan paket programlar, örneklem, kullanılan analiz teknikleri ve testlere ilişkin detaylar sunulmuştur.

➤ İncelenen çalışmaların %93'ü (638 adet) Türkçe, %7'si (50) İngilizce olarak kaleme alınmıştır. İngilizce makalelerin %48'i (24 adet) MÖDAV, %40'ı (20 adet) MUFAD, %12'si (6 adet) MUVU dergilerinde yayınlanmıştır.

➤ İkincil veri kullanılan çalışmaların %77'sinde (123) örneklem olarak İMKB ve BİST'te işlem gören şirketler kullanılmıştır. Bu çalışmaların %79'u (97 adet) finans sektörü dışındaki sektörler, %16'sı bankacılık ve sigortacılık sektörü, %4'ü vadeli işlemler ve %2'si altın piyasası üzerinedir.

➤ Anket çalışmalarının ele aldığı örneklem ise; %37 (55 adet) meslek mensupları, %24 (36 adet) işletme yöneticileri ve çalışanları, %16 (23 adet) öğrenciler, %8 (12 adet) bağımsız denetçiler, %7 (10 adet) banka ve finansal sektör çalışanları, %5 (8 adet) iç denetçiler, %3 (5 adet) öğretim üyeleri, %2 (3 adet) bireyler, %1 (2 adet) yatırımcılar şeklindedir. Bazı çalışmaların birden fazla grupta birlikte çalıştıkları görülmüştür. Anket çalışmalarının yaklaşık %52'sinde (76 adet) likert tipi sorular sorulduğu, yaklaşık %88'inde (67 adet) 5'li likert ölçeği, geri kalanında (%12 - 9 adet) diğer likert ölçeklerinin tercih edildiği saptanmıştır.

➤ Deneysel çalışmaların %80'inin (4 adet) öğrenciler üzerine, %20'sinin (1 adet) ise işletmeler üzerine yapıldığı görülmüştür.

➤ Mülakat çalışmalarının işletme yöneticileri, işletmelerdeki muhasebe ve finansman müdürleri, banka personeli, meslek mensupları, bağımsız denetçiler, öğretim üyeleri ve uzmanlarla yapıldığı; bir çalışmada öğretim üyesi, uzman ve bağımsız denetçi olmak üzere üç grupta mülakat yapıldığı tespit edilmiştir.

➤ Saha çalışmalarının %60'ı (29 adet) maliyet uygulamaları ve yöntemlerinin gerçek işletmelerde uygulanması, %13'ü (6 adet) denetim ve hile konularında, %10'u (5 adet) karlılık ve performans, diğerleri (8 adet) risk yönetimi, şirket değerlendirme, kredi değerliliği gibi konularda olduğu gözlenmiştir.

➤ Çalışma kapsamında incelenen makalelerde en çok kullanılan analiz yöntemleri aşağıda Tablo 6'da özetlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 6. İncelenen Makalelerde En Çok Kullanılan Analiz Yöntemleri

PARAMETRİK TESTLER	f	%	DiĞER ANALİZ TEKNİKLERİ	f	%
Varyans Analizi (ANOVA)	74	0,23	Frekans ve Yüzde Analizi	92	0,29
t Testi	61	0,19	Regresyon	68	0,21
PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER			Tanımlayıcı istatistikler	58	0,18
Ki-kare Testi	18	0,06	Korelasyon	56	0,18
Kruskal-Wallis Testi	13	0,04	İçerik Analizi	36	0,11
Kolmogorov-Smirnov Testi	10	0,03	Ortalama	30	0,09
Mann Whitney U Testi	7	0,02	Granger Nedensellik Testi	15	0,05

Muhasebe Alanında Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemleri Açısından Analizi:
Türkiye Örneği (2011-2015)

Wilcoxon T Testi	4	0,01	Varyans Şişkinlik Faktörü	15	0,05
ÇOK DEĞİŞKENLİ TESTLER			Eşbütünleşme Testi	10	0,03
Faktör Analizi	18	0,06	Genişletilmiş Fuller Testi	10	0,03
Diskriminant Analizi	3	0,01	Oran Analizi	7	0,02
Kümeleme Analizi	2	0,01	Veri Zarflama Analizi	6	0,02
			Yapısal Eşitlik Modellemesi	4	0,01
			Yapay Sinir Ağları	3	0,01
			Gri İlişkisel Analiz	3	0,01

*İncelenen makalelerde, birden fazla teknik ve test kullanılmıştır. Testlerin gruplandırılmasında K. Özdamar (2003), Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Kaan Kitabevi, Eskişehir, s.99-101'den yararlanılmıştır.

Çalışmalarda en çok kullanılan analiz teknikleri ve testler; frekans ve yüzde analizi (%29), varyans analizleri (%23), regresyon (%21), t testi (%19), tanımlayıcı istatistikler (%18) ve korelasyon (%18)'dir. Ayrıca son yıllarda içerik analizi yönteminin hızlı bir yükselişe geçtiği söylenebilir. İncelenen çalışmalarda Tablo 5.2.1'deki analiz teknikleri ve testler dışında çok çeşitli analiz teknikleri ve testlerin kullanıldığı tespit edilmiş olup, kullanılma sıklıkları az olduğundan bu çalışmada hepsi raporlanamamıştır.

➤ Anket çalışmalarının %20'sinde (30 adet) sadece frekans, yüzde ve ortalama analizlerinin raporlandığı, herhangi bir istatistiksel analiz yönteminin kullanılmadığı saptanmıştır. Anket çalışmalarının yalnızca %11'inde (16 adet) pilot çalışmanın gerçekleştirilmiş olması ve yine anket çalışmalarının yalnızca %54'ünde (80 adet) anketin geçerlilik ve güvenilirlik testlerinin yapılmış olması dikkat çekici bulgulardandır.

➤ Araştırma makalelerinde kullanılan paket programlar aşağıdaki gibidir.

Tablo 7. İncelenen Makalelerde Kullanılan Paket Programlar

Paket Program	Makale sayısı	Paket Program	Makale sayısı
SPSS	115	Minitab	1
Eviews	9	Lisrel	1
Stata	4	Gretl	1
Excel/Excel Solver	3	Superdecision	1

AMOS	2	Ucı-net	1
DEAP/DEA Solver	2	WinBUGS	1
Matlab	1	TOPLAM	142*

*Bazı çalışmalarda iki paket program birlikte kullanılmıştır.

Araştırma makalelerinin %36'sında SPSS paket programı kullanıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmaların %83'ünde (96 adet) anket, %15'inde (17 adet) ikinci veri yöntemleriyle veri toplanmıştır. Araştırma makalelerinin %40'ında (129 adet) ise hangi paket programın kullanıldığına dair bir bilgi bulunamamıştır.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu çalışmada, ulusal muhasebe literatürünün son 5 yıldaki seyrinin araştırma yöntemleri açısından ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışma neticesinde; yıllık yayınlanan makale sayısında 2013 yılı hariç önemli bir değişiklik gözlenmemiştir. Makalelerde sırasıyla araştırma ve inceleme çalışmalarının ağırlıklı olduğu, literatür çalışmalarının ise oldukça az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Yıllar itibariyle araştırma çalışmalarının arttığı, inceleme çalışmalarının azaldığı, normatif çalışmaların ise literatürdeki yerini istikrarlı bir şekilde sürdürdüğü açıkça görülmektedir. Veri toplama yöntemleri açısından ikincil veri ve anket yöntemlerinin oldukça popüler olduğu ve artış trendi izlediği, mülakat ve deneysel yöntemlerinin oldukça sınırlı sayıda olduğu söylenebilir. Araştırma çalışmalarının (ikincil veri ve anket) sayısının artması, muhasebe çalışmalarında paket programların kullanımını arttırmıştır.

Çalışmanın en önemli kısıtı, incelenen dönemin kısa olması ve incelenen dergilerde az da olsa muhasebe ve finansman anabilim dalları dışından (maliye, hukuk vs.) ve üniversiteler dışındaki kurumlardan gelen çalışmaların yer almasıdır. Çalışma döneminin daha uzun olduğu çalışmalarda, araştırma yöntemlerinin zaman içerisinde gelişimi daha net ortaya konulabilecektir. Gelecek çalışmalarda, araştırma yöntemlerinde, veri toplama, analiz tekniklerinde yapılan hatalar ve eksiklikler, tercih edilen örnekleme yöntemleri, örneklem hacimlerinin yeterli olup olmadığı, kullanılan analiz tekniklerinin verilere uygun olup olmadığı, analizlerin gerektirdiği varsayımların sınamasının yapıp yapılmadığı gibi daha detaylı incelemelerin yapılması

muhasebe alanında çalışmak isteyen genç araştırmacılara iyi bir rehber olacağı gibi ulusal muhasebe literatürüne de katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adams, J., H.T.A Khan, R. Raeside ve D. White. 2007. *Research Methods for Graduate Business and Social Science Students*, Sage Publication, New Delhi.
- Aktaş, H. 2009. *Hisse Senetleri Piyasasında Muhasebe Bilgilerinin Önemi: İMKB’de Değer İlişkisi Analizi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Alkan, G. 2014. “Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984-2012)”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 61.
- Alkan, G. ve H. Özkaya. 2015. “Türk Muhasebe ve Finans Yazınının SSCI’da 20 Yılı”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66.
- Beissel-Durrant, G. 2004. *A Typology of Research Methods within Social Sciences*, ESRC National Centre for Research Methods, NCRM Working Paper.
- Belkaoui, A.R. 1993. *Accounting Theory*, Academic Press, UK. (Aktaran Elitaş vd. 2011).
- Brennan, N. 1998. *Accounting Research: A Practical Guide*, Oak Tree Press, Dublin, ISBN 1-86076-110-0.
- Carmona, S., I. Gutierrez ve M. Camara. 1999. “A Profile of European Accounting Research: Evidence from Leading Research Journals”, *European Accounting Review*, 8(3).
- Chan, K.C., J.Y. Tong ve F.F. Zhang. 2013. “Accounting Research in the Asia-Pacific Region: An Update”, *Review of Quantitative Financial Accounting*, 41.
- Çil Koçyiğit, S., E. Çına Bal ve V. Öztürk (2009). “1975 – 2008 Yılları Arasında Türkiye’de Muhasebe Alanında Yazılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi”, XXVIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 20-24 Mayıs 2009, İzmir.
- Dönmez, A., E. Ağyar ve A. Ersoy. 2010. “Uluslararası Dört Muhasebe Eğitimi Dergisi Üzerine Bir Literatür Taraması ve Analizi (2000-2008)”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 12(1).

- Dönmez, A., T. Karausta ve A. Ersoy. 2012. "Social Sciences Citation Index'te Kayıtlı Dergilerde Çağdaş Yönetim Muhasebesi Yöntemlerine İlişkin Literatür Taraması ve Analizleri (1970-2008)", *Journal of Yasar University*, 25(7).
- Dyckman, T.R., S.A. Zeff. 1984. "Two decades of the *Journal of Accounting Research*", *Journal of Accounting Research*, 22 (Aktaran Oler vd. 2009).
- Elitaş, C., M. Üç ve Y. Akyüz. 2011. "Muhasebe Teorileri Üzerine Bir İnceleme", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 34.
- Erdoğan, S., B. Solak ve C. Erdoğan. 2016. "Türkiye'de Yapılan Muhasebe Doktora Tezlerinin Alan ve Metodolojik Olarak Sınıflandırılması: 2005-2015 Dönemi", 35. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 27 Nisan-1 Mayıs 2016, KKTC.
- Ersoy, A., T. Karausta, H. Karabacak ve A. Dönmez. 2011. "1970-2008 Tarihleri Arasında SSCI'de Yayınlanmış Bütçe Makaleleri Literatür Taraması", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4.
- Hotamışlı, M. ve I. Erem. 2014. "Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63.
- Kurt, G. ve T. Uçma. 2011. "Türkiye'deki Muhasebe Araştırmaları Yazını", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(4).
- Lee, T. 1995. "Shaping the US Accounting Research Profession: The American Accounting Association and the Social Construction of a Professional Elite". *Critical Perspectives on Accounting*, 6 (3).
- Olalere, T. 2011. "Methodology in Accounting Research: A Critique of Taxonomy". <http://ssrn.com/abstract=1921192> (Erişim Tarihi: 07.02.2016).
- Oler, D.K., M.J. Oler ve C.J. Skousen. 2009. "Characterizing Accounting Research". <http://ssrn.com/abstract=1121956> (Erişim Tarihi: 07.02.2016).
- Önce, S. ve B. Başar. 2010. "Türkiye'deki Akademik Araştırma Dergilerinde Muhasebe Alanında Yazılmış Makalelerin Analizi: 2000-2008", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 45.
- Özdamar, K. 2003. *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Muhasebe Alanında Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemleri Açısından Analizi:
Türkiye Örneği (2011-2015)

- Panozzo, F. 1997. "The Making of the Good Academic Accountant", *Accounting, Organizations and Society*, 22(5).
- Selimoğlu, S. ve Ş. Uzay. 2007. "Türkiye’de Son 10 Yılda Bağımsız Denetim Alanında Yapılan Araştırmalar: Literatür Çalışması", *Mali Çözüm*, 83.
- Smith, M. 2003. *Research Methods in Accounting*, Sage Publication, New Delhi.
- Şentürk, F. ve H. Fındık. 2015. "Türkiye’deki Akademik Dergilerde Çevre Muhasebesi Alanında 2006-2014 Yılları Arasında Yayınlanmış Bilimsel Makalelerin İçerik Analizi", *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 2015, 1(3).
- Tosunoğlu, B. ve A.V. Çam. 2016. "Türkiye’de Maliyet Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(15).
- Utku, B.D. 2009. "Muhasebeye İlişkin Konuların Bilimsel Literatürünün Gelişimi: Bir İçerik Analizi, 2004-2008", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 2.
- Watts, R.L., J.L. Zimmerman. 1990. "Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective", *The Accounting Review*, 65(1).
- Williams, P.F. 2014. "The Myth of Rigorous Accounting Research", *Accounting Horizons*, 28(4).
- Yücel S., M.A. Öncü ve O. Kartal. 2015. "Türkiye’de Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Konularında Yayınlanmış Akademik Çalışmalar (2007-2014 Arası Literatür Taraması)", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 68.